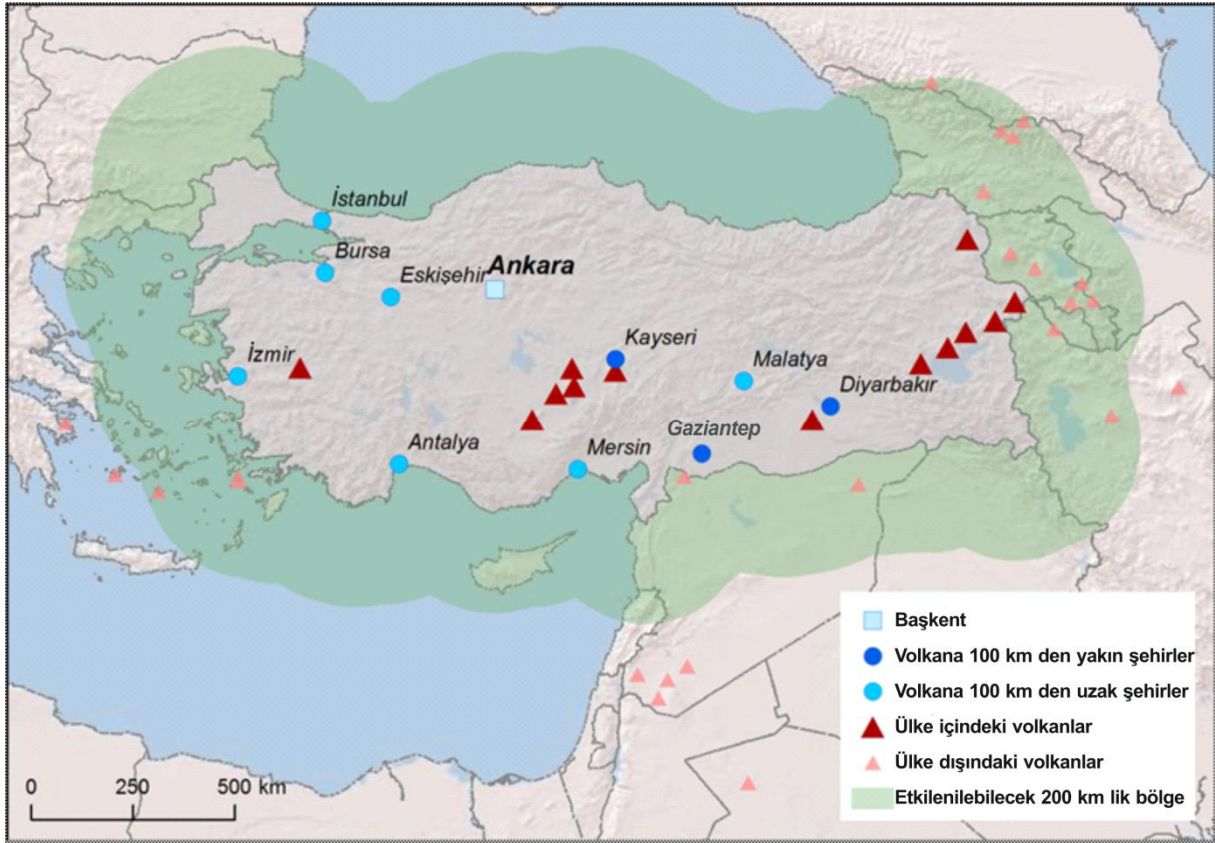

TÜRKİYE'NİN HOLOSEN'DE FAALİYET GÖSTERMİŞ VOLKANLARI

Türkiye'nin Volkanları, başkenti ve büyük şehirleri. Ülke sınırının ötesine uzanan 200 km'lik zon Türkiye'yi doğrudan etkileyebilecek diğer volkanları göstermektedir.

Türkiye'de Holosen'de etkin olmuş 13 adet volkan bulunmaktadır. Bunlar Batı Anadolu'da Kula ilçesi civarında belirli bir alan olarak gözlenirken, Orta ve Doğu Anadolu'da kuzeydoğu-güneybatı yönlü dizilmişlerdir. Bunlar, Batı Anadolu'da Kula volkanik alanı, Orta Anadolu'da Karapınar volkanik alanı, Hasan Dağı, Acıgöl-Nevşehir, Göllü Dağ, Erciyes Dağı, Doğu Anadolu'da Karacadağ, Nemrut Dağı, Süphan Dağı, Girekol Tepe, Tendürek Dağı, Ağrı Dağı ve Kars Volkanik alanı olarak isimlendirilmişlerdir.

Türkiye'deki bu volkanizmanın kökeni oldukça karmaşık olup, varsayılan kompleks bir plaka etkileşimi sistemi, plaka-içi ve yitim zonu prosesleri nedeniyle bütünüyle anlaşılammıştır. Volkanların morfolojileri volkanik arazilerdeki küçük konilerden, kalkan tipi volkanlara ve büyük stratovolkanlara kadar değişiklik gösterir. Magma bileşimi genelde andezitik ve riyolitik özellikler göstermekte olup, çoğunlukla ortaçtan asidiğe değişir.

Bu volkanlardan üçünde 4'ü tarihsel patlama olmak üzere, altı volkandan 38 Holosen püskürmesi kaydedilmiştir. Ağrı Dağı'nın 1840'daki Volkanik Patlama İndeksi (VPI)ne göre 3. derece olarak nitelenen tarihsel püskürmesi dışında, püskürmelerin büyüklüğü çoğunlukla bilinmemektedir. Pleyistosen'de iki volkanda büyük patlamalı püskürmeler kaydedilmiştir; kaydedilen en geniş püskürme 110 bin yılında, Acıgöl-Nevşehir'de Üst Acıgöl Tüfününün M 6.2 şiddetli püskürmesidir. Püskürme büyüklükleri ile ayrıntılı püskürme tarihinin bilinmemesi, Türkiye'nin volkanlarında tehlike değerlendirmesini zorlaştırmaktadır.

Nemrut Dağı, Holosen'de kaydedilen en büyük pskrmelere sahiptir. 1597 ve 1657'de iki tarihsel püskürme gerçekleştirmiştir. Diğer tarihsel aktiviteler; Ağrı Dağı'nın 1840 yılında VPI'nin 3 olduğu tahmin edilen pskrmesiyle ve Tendürek Dağı'nın 1855 yılındaki pskrmesidir. 1900 yılından beri de Ağrı Dağı'nda bir hareketlilik olduğu bildirilmektedir.

Ağrı Dağı'nın iki pskrmesinde de yaşam kaybı olduğu bildirilmektedir. Çeřitli kaynaklara göre 1840 püskürmesi, piroklastik akışlardan dolayı yaklaşık 1900 kayıpla sonuçlanmıştır.